

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1085
van **MERCEDES VAN VOLCEM**
datum: 9 juni 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Beheersovereenkomsten landbouwers en Vlaamse Landmaatschappij (VLM) - Kleine landschapselementen (KLE's)

Landbouwers kunnen vrijwillig een vijfjarige beheersovereenkomst aangaan met de Vlaamse Landmaatschappij. De landbouwer verbindt zich met deze beheersovereenkomst tot een extra inspanning voor milieu, natuur en biodiversiteit op zijn of haar landbouwbedrijf, inspanningen die verder gaan dan wettelijk verplicht is. Met de beheersovereenkomsten krijgen de landbouwers jaarlijks een financiële duw in de rug om verder te gaan dan de wettelijke verplichtingen.

In grote delen van Vlaanderen lag in het verleden een fijnmazig netwerk van kleine landschapselementen zoals hagen, knotbomen, houtkanten, Vandaag maken de resterende KLE's deel uit van ons cultureel erfgoed en maken ze het landschap aantrekkelijker voor recreanten. Daarnaast vormen KLE's een geschikt leefgebied voor allerlei dieren. Ze kunnen er schuilen, rusten, nestelen of voedsel zoeken. Sommige diersoorten gebruiken de landschapselementen om zich te verplaatsen door een gebied. Bovendien komen er heel wat plantensoorten voor. Ten slotte hebben KLE's ook voor de landbouwsector een meerwaarde. Ze zorgen voor een gunstig microklimaat, waardoor gewassen beter groeien. Daarnaast bieden ze beschutting aan het vee en zijn ze nuttig bij erosiebestrijding. Een groot deel van de KLE's is intussen verdwenen. Het is dan ook belangrijk om de resterende landschapselementen goed te onderhouden.

Landbouwers kunnen hun steentje bijdragen door met de Vlaamse Landmaatschappij een beheersovereenkomst te sluiten voor het onderhoud van KLE's. Ze ontvangen dan vijf jaar lang een jaarlijkse vergoeding voor hun inspanningen.

1. Hoeveel beheersovereenkomsten van het totaal aantal beheersovereenkomsten vallen onder deze categorie?
2. Hoeveel beheersovereenkomsten van het totaal aantal beheersovereenkomsten per provincie vallen onder deze categorie?
3. Om hoeveel hectare van dergelijke kleine landschapselementen gaat het? Hoeveel per provincie?
4. Waar kunnen deze beheersovereenkomsten kleine landschapselementen ingevoerd worden in Vlaanderen?
5. Welke soorten kleine landschapselementen worden in welke provincies en gebieden toegepast?

6. Hoe volgen de bedrijfsplanners deze kleine landschapselementen op met de desbetreffende landbouwers?
7. Hoe wordt het resultaat van deze kleine landschapselementen opgevolgd over de jaren heen?
8. Welke resultaten liet de minister al optekenen?
9. Hoeveel geld werd er uitbetaald in totaal aan de landbouwers in 2018, 2019, 2020 en 2021 met deze beheersovereenkomst?
10. Hoeveel geld werd er uitbetaald in totaal aan landbouwers per provincie in 2018, 2019, 2020 en 2021 met deze beheersovereenkomst?
11. Hoeveel landbouwers van het totaalaantal hebben een dergelijke beheersovereenkomst lopen of afgesloten in 2018, 2019, 2020 en 2021 (tot nu)?
12. Hoeveel landbouwers van het provinciale totaal hebben een dergelijke beheersovereenkomst lopen of afgesloten in 2018, 2019, 2020 en 2021 (tot nu) per provincie?

ANTWOORD

op vraag nr. 1085 van 9 juni 2021

van **MERCEDES VAN VOLCEM**

De hier meegegeven cijfers zijn gedestilleerd uit de jaarlijkse ramingen op basis van de gesloten contracten. Als gevolg van contractstopzettingen doorheen het jaar en dergelijke kunnen de werkelijk uitbetaalde vergoedingen iets lager liggen. De afwijkingen zijn echter beperkt.

- 1.163 dossiers of 23 % van de in totaal 5.928 dossiers vallen onder de doelstelling onderhoud van kleine landschapselementen (KLE).
- Tabel 1. Aantal beheerovereenkomsten (dossiers) met een beheerovereenkomst voor het onderhoud van KLE voor de jaren 2018 tot 2021, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Provincie	2018	2019	2020	2021
West-Vlaanderen	392	407	393	388
Oost-Vlaanderen	190	190	183	140
Limburg	293	315	318	314
Antwerpen	135	147	144	122
Vlaams-Brabant	221	226	225	199
Vlaanderen	1231	1285	1263	1163

- Tabel 2: Areaal aan beheerovereenkomsten onderhoud KLE, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Type KLE	VL	W-VL	O-VL	ANTW	VL-BR	LIM	Eenheid
Haag	410.065	99.894	19.402	17.520	57.868	215.381	meter
Heg	50.165	20.163	7.945	4.791	16.142	1.124	meter
Knotbomen	3.680	1.623	1.322	324	342	69	stuks
Kaphaag	12.118	1.707	4.709	2.619	379	2.704	meter
Houtkant	19,26	2,72	3,94	2,92	5,67	4,01	hectare
Houtsingel	1,07	0,0	0,0	0,95	0,0	0,12	hectare

- Tijdens de derde programmaperiode (het PDPO III, 2014-2020) konden deze beheerovereenkomsten in gans Vlaanderen gesloten worden.

Behalve in beheergebied voor soortenbescherming kunnen er in de overgangsperiode naar het nieuwe GLB geen nieuwe beheerovereenkomsten onderhoud KLE gesloten worden (2021-2022).

Aflopende beheerovereenkomsten worden nog wel hernieuwd met een kortlopende beheerovereenkomst (dus bestaande beheerovereenkomsten gelegen buiten de gebieden voor soortenbescherming).

Vanwege de korte looptijd (twee jaar) van de beheerovereenkomsten gesloten in de overgangsperiode komen alleen de hagen in aanmerking voor een beheerovereenkomst.

5. Ik verwijs naar het antwoord op vraag 3.
6. Ik duid kort de taken die bedrijfsplanners uitvoeren. De VLM-bedrijfsplanner komt langs op het landbouwbedrijf om samen met de landbouwer te bekijken welke beheerpakketten mogelijk zijn op het bedrijf en helpt hem of haar bij het invullen van het aanvraagformulier. De beheerovereenkomsten worden op die manier verantwoord ingezet, op de juiste plaats, op maat van het bedrijf én rekening houdend met actuele en potentiële kwaliteiten van de natuur, het landschap en de streekidentiteit. Na het sluiten van de beheerovereenkomst kunnen landbouwers beroep doen op de VLM-bedrijfsplanner als ze vragen hebben bij de uitvoering van de beheerovereenkomst. De bedrijfsplanner begeleidt jaarlijks ook proactief een aantal lopende beheerovereenkomsten met het oog op een correcte uitvoering van de beheermaatregelen.
7. Dit type beheerovereenkomsten vormt samen met alle andere beheerovereenkomsten de submaatregelen "beheerovereenkomsten" binnen het PDPO III. Het resultaat (output) van het programma wordt opgevolgd door specifieke indicatoren zoals arealen (ha), uitgaven (EUR), landbouwbedrijven met agromilieu-klimaatmaatregelen (aantal), areaal onder landbouwoppervlakte onder agromilieu-klimaatmaatregelen (ha). Elk jaar wordt over de voortgang van het programma gerapporteerd bij de Europese Commissie. Graag verwijs ik door naar deze jaarlijkse rapporten voor een stand van zaken ([jaarverslagen van het PDPO](#)). Halverwege het programma wordt een iets uitgebreider rapport opgemaakt. Graag verwijs ik door naar zo'n rapport voor een stand van zaken ([jaarverslag van 2018](#)).

Omdat alle beheerovereenkomsten als één maatregel worden beschouwd kan ik meegeven dat op basis van de huidige rapportering de beheerovereenkomsten op zich ertoe bijdragen dat de specifieke indicatoren gelinkt aan agromilieu-klimaatbetalingen op schema zitten. Bij aanvang van het programma bestond de enorme uitdaging erin de omslag te maken naar een meer "biodiversiteit en landschap" gerichte uitvoering van het programma rond beheerovereenkomsten. Ik denk dat we daarin geslaagd zijn. Dit type beheerovereenkomsten, samen met de beheerovereenkomsten soortenbescherming, perceelsrandenbeheer en botanisch beheer behoort tot deze groep. Zo'n 90% van alle betalingen gaan naar biodiversiteits- en landschapsgerichte maatregelen. In het verleden was dat zeker niet het geval. Ik ben blij dat we deze omslag gemaakt hebben.

Verder wordt in de regel elk jaar zo'n 5% van alle beheerovereenkomsten onderworpen aan een terreincontrole. Die controles ter plaatse garanderen dat de subsidies goed worden ingezet en uitgevoerd worden conform de specifieke beheervoorwaarden. Dit type beheerovereenkomsten maakt deel uit van die steekproef.

Er zijn diverse aanleidingen waarom deze maatregelen gesloten worden. Bijvoorbeeld in samenspraak met lokale actoren die actief zijn op het platteland zoals regionale landschappen, lokale vertegenwoordigers van milieu- of natuurorganisaties, gemeenten, provincies voor landschapsherstel of -onderhoud. Of op vraag van de boer zelf als kennismaking met het instrument beheerovereenkomsten. Het resultaat of de effecten zijn dus zeer lokaal maatwerk. Het onderhoud garandeert dus dat deze kleine landschapselementen ecologisch goed blijven functioneren. Dat is belangrijk omdat we zo de permanente structuren in landschap bewaren. Dergelijke structuren zijn dragers van de biodiversiteit in de open ruimte.

Ten slotte wil ik iets algemeen meegeven over de effecten van de maatregelen uit het programma. In de plan-MER worden de positieve milieueffecten van de beheerovereenkomsten beschreven, met name op fauna en flora, de bodem, het landschap, het oppervlaktewater en de koolstofopslag. Ik verwijs graag naar paragraaf

5.3.4. van [de plan-MER](#), waar de maatschappelijke diensten van dit type maatregelen beoordeeld wordt.

8. Graag verwijst ik het antwoord bij vraag 7.

9. Tabel 3. Uitbetaalde vergoedingen (in euro) in 2018 voor de beheerovereenkomsten onderhoud KLE, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Type KLE	W-VL	O-VL	ANT	VL-BR	LIM	VL
Haag	187.189	36.368	33.329	96.625	394.146	747.656
Kaphaag	3.825	13.955	5.270	915	3.032	26.997
Heg	61.645	27.821	31.304	70.510	8.600	199.879
Houtkant	19.558	27.282	24.565	29.795	32.997	134.198
Houtsingel	0	0	1.680	0	545	2.225
Knotbomenrij	5.502	4.449	730	2.233	226	13.140
Totaal	277.718	109.875	96.878	200.078	439.546	1.124.095

Tabel 4. Uitbetaalde vergoedingen (in euro) in 2019 voor de beheerovereenkomsten onderhoud KLE, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Type KLE	W-VL	O-VL	ANT	VL-BR	LIM	VL
Haag	190.302	35.605	98.355	35.683	410.357	770.302
Kaphaag	4.997	12.781	5.776	915	3.663	28.131
Heg	64.968	26.736	26.744	70.659	10.085	199.192
Houtkant	20.745	26.699	24.053	27.619	32.837	131.953
Houtsingel	0	0	2.088	0	545	2.633
Knotbomenrij	5.844	4.803	1.024	2.397	340	14.408
Totaal	286.855	106.623	158.040	137.274	457.826	1.146.618

Tabel 5. Uitbetaalde vergoedingen (in euro) in 2020 voor de beheerovereenkomsten onderhoud KLE, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Type KLE	W-VL	O-VL	LIM	ANT	VL-BR	VL
Haag	183.926	42.541	417.440	38.946	106.857	789.710
Kaphaag	3.863	12.184	3.838	5.389	915	26.189
Heg	62.263	27.597	5.528	23.896	67.548	186.833
Houtkant	14.547	21.060	20.124	18.079	24.440	98.250
Houtsingel	0	0	545	4.313	0	4.858
Knotbomenrij	5.782	4.474	317	1.166	2.156	13.895
Totaal	270.380	107.857	447.792	91.790	201.917	1.119.736

Tabel 6. Uitbetaalde vergoedingen (in euro) in 2021 voor de beheerovereenkomsten onderhoud KLE, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Type KLE	W-VL	O-VL	LIM	ANT	VL-BR	VL
Haag	186.802	36.282	402.762	32.762	108.213	766.822
Kaphaag	2.578	7.111	4.083	3.955	572	18.298
Heg	55.650	21.928	3.102	13.223	44.552	138.455
Houtkant	9.993	14.426	15.428	9.017	21.950	70.812

Houtsingel	0	0	545	4.313	0	4.858
Knotbomenrij	4.593	3.741	195	917	968	10.414
Totaal	259.615	83.487	426.116	64.187	176.255	1.009.660

10. Ik verwijs naar de tabellen voor vraag 9.

11. Ik verwijs naar de tabel bij vraag 2. Het aantal landbouwers is het aantal dossiers (beheerovereenkomsten).

12. Ik verwijs naar de tabel bij vraag 2.